

ПРАВО НА ПЕТИЦИЯ

От влизането в сила на Договора от Маастрихт насам всеки гражданин на ЕС и всяко физическо или юридическо лице с местопребиваване или със седалище в държава членка, има право да внесе петиция до Европейския парламент под формата на жалба или искане във връзка с въпрос, който попада в областите на дейност на Европейския съюз. Петициите се разглеждат от комисията по петиции на Парламента, която взема решение относно тяхната допустимост и е компетентна за разглеждането им.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Членове 20, 24 и 227 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), член 44 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

ЦЕЛИ

Правото на петиция има за цел да предостави на гражданите на ЕС и на пребиваващите в него лица едно просто средство, чрез което да се обръщат към институциите на ЕС с жалби или с искания за предприемане на действия.

ПОСТИЖЕНИЯ

А. Допустимост и изисквания (член 227 от ДФЕС)

Право да подава петиция има всеки гражданин на ЕС и всяко физическо или юридическо лице с местопребиваване или със седалище в държава членка, индивидуално или съвместно с други лица.

За да бъдат допустими, петициите трябва да се отнасят до въпроси, които попадат в областите на дейност на ЕС и които пряко засягат вносителите. Последното условие се тълкува много широко.

Б. Процедура

Процедурата за разглеждане на петиции е установена в членове 226 – 230 от Правилника за дейността на Парламента и в приложение VI (XX) към него, които предоставят компетентност на парламентарна комисия, комисията по петиции.

1. Формална допустимост

Петициите трябва да посочват името, националността и адреса на всеки вносител на петиция и да бъдат изготвени на един от официалните езици на ЕС. Те могат

да бъдат внесени по електронен път чрез уебпортала за петиции на Парламента или по пощата на хартиен носител.

2. Допустимост по същество

Петициите, изпълняващи тези формални изисквания, се изпращат на комисията по петиции, която трябва първо да реши дали те са допустими. Комисията по петиции извършва това, като проверява дали техният предмет попада в областите на дейност на ЕС. Ако случаят не е такъв, петицията се обявява за недопустима. Вносителят на петицията бива информиран за това, както и за мотивите за решението. Вносителите на петиции често биват насърчавани да се обърнат към друг национален, европейски или международен орган. Основните причини, поради които петициите се обявяват за недопустими, са, че вносителите на петиции бъркат областите на компетентност и отговорностите на ЕС и свързаните с тях възможности за действие и защита с тези на държавите членки и на други международни организации и органи (като ООН и Съвета на Европа), включително във връзка с приложимостта на Хартата на основните права на ЕС.

3. Разглеждане на петиции

В зависимост от обстоятелствата комисията по петиции може да предприеме едно или повече от следните действия:

- да отправи искане към Европейската комисия за провеждане на предварително разследване по дадена петиция и за предоставяне на сведения относно спазването на приложимото законодателство на ЕС;
- да отнесе петицията до други комисии на Парламента за сведение или допълнителни действия (дадена комисия може, например, да вземе предвид петицията в своята законодателна дейност);
- ако петицията се отнася до конкретен случай, който изисква индивидуално разглеждане, комисията може да се свърже с компетентните институции или органи или да се намеси посредством постоянното представителство на съответната държава членка с цел разрешаване на въпроса;
- да предприеме всякакви други действия, които счете за подходящи, за да се опита да разреши проблема или да даде подходящ отговор на петицията.

Комисията също така решава дали да включи петициите в своя дневен ред. В този случай биват поканени вносителят на петицията и представители на Европейската комисия и на държавите членки. На това заседание вносителят представя своята петиция, Комисията представя устно своето становище и своите коментари относно писмения си отговор на повдигнатите в петицията въпроси, а представителите на съответните държави членки могат да бъдат поканени да вземат думата. След това членовете на комисията по петиции имат възможност да обменят мнения по въпросите, повдигнати по време на обсъждането, и да предложат предприемането на по-нататъшни действия.

В конкретни случаи комисията може да вземе решение за провеждане на изслушване или на семинар, за провеждане на констативно посещение в съответната страна или съответния регион и за приемане на доклад от

командировката, съдържащ нейните наблюдения и препоръки, или за изготвяне и представяне на пълен доклад, който да бъде гласуван от Парламента на пленарно заседание. Тя може също така да реши да представи въпроси с искане за устен отговор до Комисията и/или Съвета и да проведе разискване на пленарно заседание.

Ако дадена петиция е свързана с въпрос от общ интерес, който показва неправилно транспониране или прилагане на правото на ЕС, това може да даде повод на Комисията да предприеме действия по отношение на въпросната държава членка, включително чрез откриване на производство за установяване на нарушение.

4. Приключване

Разглеждането на дадена петиция може да бъде приключено от комисията по петиции на различни етапи от процедурата, като например след вземането на решение от комисията относно допустимостта, след обсъждане на заседание на комисията, когато не е възможно предприемането на по-нататъшни действия във връзка с петицията, когато петицията бива оттеглена от вносителя или когато вносителят не отговори в определен срок.

5. Прозрачност

Петициите, подадени до Парламента, стават публични документи. След като комисията по петиции вземе решение относно допустимостта, резюметата на петициите се публикуват на всички официални езици на ЕС на уебпортала за петиции на Парламента, заедно с други свързани документи.

Вносителят на петицията бива уведомен писмено за всички решения на комисията във връзка с неговата петиция и за мотивите за тези решения, като му се предоставя съответната информация и документация, когато е целесъобразно, след като решенията станат публично достояние.

РОЛЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Съгласно Договорите Парламентът е адресатът на петициите на гражданите и следователно носи отговорност за това да гарантира, че опасенията, изразени в тези петиции, се вземат изцяло предвид в ЕС. За да направи това по възможно най-добър начин, Парламентът е възложил на специална комисия, [Комисията по петиции](#), задачата да разглежда петициите и да координира последващите действия на институцията. Както се подчертава в годишните доклади относно разискванията на комисията по петиции през предходната година^[1], Парламентът винаги е разглеждал петициите като ключов елемент на демокрацията на участието. Той също така изтъква тяхната важност при разкриването на случаи на неправилно транспониране и прилагане на правото на ЕС от страна на държавите членки. В действителност, редица петиции са довели до законодателни или политически действия, случаи по EU pilot,

[1] Годишните доклади относно обсъжданията на комисията по петиции включват информация относно броя на получените петиции, техния формат, статус, резултат, държава, език, националност и тема; уебпортала; отношенията с Комисията, Съвета и Омбудсмана; констативните посещения, публичните изслушвания, възложените проучвания и допълнителни ключови въпроси.

преюдициални заключения или производства за установяване на нарушение. Комисията по петиции е особено активна в областта на основните права (включително правата на децата, дискриминацията, права на малцинствата, правосъдието, свободното движение, изборителното право, Брексит), околната среда и хуманното отношение към животните, вътрешния пазар, социалните права, миграцията, търговските споразумения и общественото здраве. Комисията играе по-конкретно специална роля за защитата на правата на хората с увреждания в рамката на ЕС за прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и също така организира ежегоден семинар по въпроси, свързани с уврежданията. Констативните посещения, публичните изслушвания, възлагането на проучвания, изграждането през 2016 г. на мрежата за петиции, която гарантира засилено сътрудничество между комисиите, разглеждащи петиции, и сътрудничеството и диалогът с националните парламенти и органи, както и с други институции на ЕС (по-специално с Комисията и Европейския омбудсман) – всички те се разглеждат като инструменти, имащи за цел да гарантират, че повдигнатите в петициите въпроси биват разгледани и разрешени. През 2014 г. Парламентът също така стартира [уебпортала за петиции](#), който създаде възможност за по-голяма и по-добра публичност и прозрачност на петициите, както и за участие на гражданите и на юридическите и физическите лица с местопребиваване или със седалище в държава членка и тяхното взаимодействие с ЕС^[2].

Ottavio Marzocchi
12/2020

[2] За повече информация относно комисията по петиции и нейните дейности вж. [„Постиженията на комисията по петиции по време на парламентарния мандат 2014—2019 г. и бъдещите предизвикателства“](#).

